

InfoMil Nieuws | 61

Jaargang 16 | april 2011

>> Als het gaat om milieu en leefomgeving

In dit nummer

NSL: snel anticiperen met extra maatregelen	4
Online database PGS 28/30 tanks voor handhavers	6
"Meeste knelpunten externe veiligheid rond LPG-stations opgelost"	7
Veiligheidsregels bij bedrijven met grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen	8
Besluit lozen buiten inrichtingen: duidelijk wettelijk kader	10
Energie besparen op ICT-systeem	11
Crisis- en herstelwet: denken vanuit maatschappelijk belang	12
Actieplan Ammoniak Veehouderij: "Uitstel is geen afstel. Integendeel."	14
Vragen aan de helpdesk	15
Agenda en verschenen	16

Korte berichten

Schakeldag: kijk over de schutting!

Dit jaar vindt de Schakeldag plaats op dinsdag 7 juni in het NBC in Nieuwegein. Volgens het bekende recept 'alles onder één dak' wisselen vergunningverleners, handhavers en beleidsmedewerkers van het Rijk, decentrale overheden en milieudiensten kennis en nuttige informatie uit over milieu- en omgevingsregeling.

In ruim vijftig sessies wordt uw deskundigheid bijgespijkerd en delen we de nieuwste ontwikkelingen. Tijdens de pauzes kunt u netwerken en is er op het Marktplaatsplein een ruime keuze aan stands met informatie van Agentschap NL en onze netwerkpartners. Bent u benieuwd hoe dat eruit ziet? Op www.schakeldag.nl vindt u een foto- en video-impressie van de afgelopen Schakeldag. Reserveer nu alvast 7 juni in uw agenda!

Integraal werken

Integraal werken is het centrale thema tijdens deze Schakeldag. Met u onderzoeken we of integraal werken het nieuwe panacee is. Integraliteit wordt steeds belangrijker in ons dagelijks werk. Functies en kennis gaan samen: of het nu gaat om de Omgevingsvergunning, het werken in (toekomstige) Regionale Uitvoeringsdiensten, of betere dienstverlening naar burgers en bedrijven via fysieke of digitale één-lokettefuncties. Ook in het toezicht neemt het 'voor elkaar kijken' toe. En de afstemming tussen economie, milieu, mobiliteit, ruimtelijke ordening, bouwen en wonen vergen nieuwe samenwerkingsverbanden binnen en tussen overheid, bedrijven en burgers.

Organiseren

Hoe kun je dit goed organiseren? Deskundigheid blijft belangrijk, maar wordt in een groter geheel ingebed en afgestemd. Dit biedt nieuwe kansen en vraagt een andere aanpak. Wat betekent dat voor u

en uw werkgebied? Welke nieuwe kennis en vaardigheden zijn daarvoor nodig? Hoe richten we onze organisaties en werkprocessen hier slim op in? En hoe zorgt u dat u hierop voorbereid bent? Kortom: over welke schutting kijkt u heen?

In de loop van 2011

Veel workshops belichten de samenhang tussen de verschillende domeinen en uitvoeringspartners. Laat u inspireren tot een persoonlijke verkenning van de kansen en uitdagingen die deze ontwikkelingen voor u in petto hebben. In de loop van dit jaar organiseert Kenniscentrum InfoMil ook losse 'schakels'. Dit zijn deskundigen- of actualiteitsworkshops over specifieke thema's. Via de InfoMil website houden we u hiervan op de hoogte.

➔ Meer informatie vindt u op www.schakeldag.nl. Hier kunt u zich ook vanaf medio april als deelnemer registreren.

Vergunningplichtige inrichtingen

In opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Milieu is een onderzoek uitgevoerd om inzicht te krijgen in het aantal inrichtingen dat na de eerste en tweede fase van het Activiteitenbesluit nog steeds vergunningplichtig is. Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van het project 'Modernisering VROM-regelgeving'.

Het onderzoek concludeert dat na de tweede fase van het Activiteitenbesluit naar schatting ongeveer 22.000 van de totaal 412.000 inrichtingen nog steeds vergunningplichtig zijn. Daarvan vallen iets minder dan 3.300 inrichtingen onder de IPPC-richtlijn en/of het Besluit risico's zware ongevallen 1999 (BRZO '99).

Verder geeft het rapport inzicht in het aantal inrichtingen per bedrijfstak dat:

Netwerken op het Marktplaatsplein tijdens de Schakeldag in 2010

- Na elke tranche van de tweede fase van het Activiteitenbesluit nog vergunningplichtig is.
- Na de ontwikkelingen op het gebied van het Besluit landbouw milieubeheer en het Besluit glastuinbouw nog vergunningplichtig is.
- Valt onder het Activiteitenbesluit maar waarvoor bij oprichting of wijziging eerst een Omgevingsvergunning beperkte milieutoets nodig is.
- Valt onder de werkingssfeer van de IPPC-richtlijn of het BRZO.

➔ *Het rapport is beschikbaar via www.infomil.nl/infomilnieuws*

Advies over duurzaam bodembeheer

Veel gemeenten stellen dit jaar hun bodembeheernota's vast in het kader van het Besluit bodemkwaliteit. In een groot aantal regio's veranderen daarmee de regels voor bodembeheer en hergebruik van schone en licht verontreinigde grond. Dit heeft niet alleen gevolgen voor loonwerkers en aannemers. Ook interne afdelingen, zoals ruimtelijke ordening en openbare werken bij gemeenten en provincies, krijgen met veranderingen te maken. Betrokkenheid van deze afdelingen bij het opstellen van en communiceren over het nieuwe bodembeleid kan leiden tot een betere uitvoering van de regels en kostenbesparingen.

Veel gemeenten maken gebruik van de Impuls Lokaal Bodembeheer (ILB). Zij krijgen adviezen over duurzaam bodembeheer en het opstellen van lokaal en regionaal bodembeleid door een ILB-adviseur die door Bodem+ is getraind. Deze adviseurs wijzen gemeenten ook op het belang van de betrokkenheid van de afdelingen openbare werken en ruimtelijke ordening. Ook besteden ze dit jaar extra aandacht

aan het informeren van de gemeentelijke uitvoerende afdelingen en de consequenties voor activiteiten op het gebied van ruimtelijke ordening of civiele projecten.

➔ *Voor meer informatie over het Besluit bodemkwaliteit en de Impuls Lokaal Bodembeheer kunt u terecht bij Bodem+ (www.bodemplus.nl)*

Stroomschema bevoegdheidsverdeling bij Wm-inrichtingen

De verschillende bevoegdheden in het kader van de Wet milieubeheer zijn niet altijd toebedeeld aan dezelfde overheidsinstantie. Hoe zit het met de bevoegdheidsverdeling tussen gemeenten en provincies bij Wm-inrichtingen?

Als gevolg van de inwerkingtreding van de Wabo en de tweede tranche van de tweede

fase van het Activiteitenbesluit hebben er verschuivingen plaatsgevonden in de bevoegdheidsverdeling tussen gemeenten en provincies. InfoMil ontwikkelde een stroomschema, waarmee de vraag beantwoord kan worden wie bij Wm-inrichtingen bevoegd gezag is voor:

- Het verlenen van de twee soorten Omgevingsvergunning die voor het drijven van een Wm-inrichting kunnen gelden.
- Het afgeven van een Verklaring van geen bedenkingen (VVGb).
- Het stellen van maatwerkvoorschriften en acceptatie van de melding op grond van het Activiteitenbesluit.
- Handhaving.

➔ *Een digitale versie en een pdf-versie van het stroomschema en een volledige uitleg over de bevoegdheidsverdeling met de relevante artikelen in wet- en regelgeving zijn te vinden op www.infomil.nl/infomilnieuws*

Snel anticiperen met extra maatregelen

Er wordt hard gewerkt om dit jaar te voldoen aan de Europese normen voor fijn stof en in 2015 aan de eisen voor NO₂. De Monitoringsrapportage NSL signaleert enkele knelpunten, maar dankzij het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) kunnen overheden snel anticiperen met extra maatregelen. En dat gebeurt ook.

Het Monitoringsrapport, dat eind 2010 verscheen, concludeert dat een groot deel van Nederland al voldoet aan de EU-normen voor stikstofdioxide (NO₂) en fijn stof. Maar op een aantal plaatsen zijn nieuwe of grotere overschrijdingen zichtbaar. Veel partijen zijn voortvarend aan de slag om de luchtkwaliteit te verbeteren, maar maximale inzet van alle betrokkenen blijft nodig om de EU-normen tijdig te halen. Daarbij is het noodzakelijk in te zoomen op de lokale situatie en te zoeken naar (integrale) oplossingen.

Vrachtwagens en binnenvaart

Volgens Marij Philippens, hoofd afdeling Luchtkwaliteit van het ministerie van IenM, hebben de overschrijdingen verschillende oorzaken, maar de belangrijkste zijn de hogere NO₂-emissies uit EURO V-vrachtwagendieselmotoren en de binnenvaart. "Steekproeven van TNO wezen uit dat de praktijkemissies van vrachtwagens niet corresponderen met de resultaten uit de tests die fabrikanten van vrachtwagens moeten uitvoeren conform de EU-norm. Met andere woorden: de NO₂-emissie van vrachtwagens met EURO V-dieselmotoren is hoger dan aanvankelijk in het NSL was meegenomen. Dat resulteert dus in meer luchtvervuiling. Wij hebben dit aangekaart in Brussel en men heeft erkend dat er een discrepantie is tussen de EU-norm en de werkelijke uitstoot van EURO V-vrachtwagens. Er zijn en worden nog extra proceseisen geformuleerd voor de testcyclus van de nieuwe EURO VI-vrachtwagens, die in het najaar op de markt zullen komen. Dat betekent dat we samen met de andere

overheden aanvullende maatregelen moeten nemen om de nieuwe knelpunten te compenseren die onder andere veroorzaakt worden door de hogere emissie uit EURO V-motoren in Nederland." Hetzelfde geldt voor de binnenvaart. Aan de oorzaak van de hogere emissies ligt een verbetering van de modellering ten grondslag. "Modellen zijn gebaseerd op wetenschappelijke inzichten in bijvoorbeeld de manier waarop stoffen zich verspreiden van bron naar omgeving. Er is altijd sprake van voortschrijdend wetenschappelijk inzicht. TNO heeft in 2010 een aantal aspecten van het model herzien. Dat resulteerde in hogere concentraties van NO₂ uit de binnenvaart."

Busvervoer

Het Rijk faciliteert een aantal van de extra maatregelen die gemeenten kunnen nemen, zoals milieuzonering voor

bestelauto's. Maar omdat provincies en gemeenten verantwoordelijk zijn voor de luchtkwaliteit in hun gebied en zelf het best kunnen bepalen hoe effectief luchtkwaliteitsmaatregelen zijn, zijn zij vooral aan zet. In een aantal werkgroepen, in opdracht van IenM ondersteund door Kenniscentrum InfoMil en CROW, onderzoeken gemeenten aanvullende maatregelen. Zo is gebleken dat het busvervoer in grote steden een grote bijdrage kan leveren aan een schonere lucht. "Het busverkeer in Amsterdam omvat slechts 1,1% van alle voertuigkilometers, maar de NO₂-bijdrage is elf procent", zegt werkgroep lid Elly van den Braak. "Het is dus de moeite waard om te onderzoeken wat we kunnen doen om dat percentage te verlagen."

Daarbij richt de werkgroep zich op dieselbussen. Andere alternatieven, zoals aardgas en waterstof, zijn voorhanden maar omdat de meeste bussen op diesel rijden en we al

"Actuele planning van maatregelen is raadzaam"

De VROM-Inspectie onderzoekt tijdens de NSL-periode hoe gemeenten de afgesproken maatregelen uit het NSL uitvoeren. Uit het laatste onderzoek, november 2010, blijkt dat de elf onderzochte gemeenten actief zijn met 88% van de maatregelen. Binnen dat percentage is 32% van de maatregelen ingevoerd en 56% in uitvoering. Daarnaast werken lokale overheden meer samen in modelleringen en bronbeheer. "Gemeenten weten bijvoorbeeld nu eerder van elkaar wanneer wegen worden aangelegd en kunnen de effecten ervan op de luchtkwaliteit beter inschatten", aldus Willem Plaatsman, inspecteur bij de VROM-Inspectie.

Plaatsman is positief over het resultaat, maar stelt dat er nog wel wat aandachtspunten zijn. "Bestuurlijk vindt in een aantal gemeenten discussie plaats over maatregelen, zoals het leiden van schoon vervoer naar de stad. De invoering van deze maatregel moet je organiseren met bedrijven. Die moeten er ook wat in zien. Deze lokale discussies kunnen een spanningsveld opleveren met de afspraak die we in het NSL hebben gemaakt."

In het rapport raadt de VROM-Inspectie gemeenten aan jaarlijks een actuele en reële planning op te stellen om de luchtkwaliteitsmaatregelen op tijd in te voeren.

"Voordat maatregelen echt zijn ingevoerd, ben je een paar jaar verder. Denk alleen al aan juridische aspecten, zoals het vaststellen van bestemmingsplannen. 2015 is dichtbij, daarom is het goed een jaarlijkse planning op te stellen." Ook adviseert de Inspectie het financieel overzicht actueel te houden, "zodat je niet op een gegeven moment hoeft te constateren dat je geld op is. Zeker in tijden van bezuinigingen is zo'n financieel overzicht geen overbodige luxe."

Vooruitstrevend beleid

Toen Europa voor het eerst de normen voor NO₂ en fijn stof introduceerde, wist Nederland dat het op tijd voldoen aan deze eisen lastig zou worden. Philippens: “Nederland heeft een vooruitstrevend modelleringsysteem. Op basis daarvan voorzagen we destijds dat het moeilijk zou worden om in een paar jaar tijd te voldoen aan de eisen voor fijn stof en NO₂. Andere landen werkten nog niet met zulke modellen, en hadden iets van: we zien wel. Nederland stond dus alleen in die Europese discussie. Toen de nieuwe Europese richtlijn op 11 juni 2008 werd gepubliceerd, die derogatie mogelijk maakte, was Nederland daarop helemaal voorbereid met een plan, het NSL. Later hebben ook andere landen derogatie voor fijn stof aangevraagd en (gedeeltelijk) gekregen, maar voor NO₂ is aan geen enkel land naast Nederland nog uitstel verleend. Met ons NSL-programma lopen we nu voorop in Europa. Dat is niet onopgemerkt gebleven. We worden veel benaderd door onze buurlanden die willen weten hoe wij het NSL hebben vormgegeven en hoe we luchtkwaliteitsmaatregelen hebben verankerd in het beleid. Onlangs kregen we zelfs een verzoek van Malta.”

in 2015 aan de Europese norm moeten voldoen, is het volgens Van den Braak effectiever om in eerste instantie de mogelijkheden van dieselmotoren te onderzoeken.

En die zijn er. “Zo kunnen overheden bij nieuwe aanbestedingen van bussen extra eisen stellen aan fijn stof en NO₂. In de werkgroep maken we nu concreet hoe gemeenten dit kunnen opnemen in hun programma van eisen voor de aanbesteding en het beleid voor duurzaam inkopen. Voor bestaande dieselbussen kun je wellicht extra maatregelen nemen aan de uitlaat. TNO onderzoekt nu het effect van een aangepast

uitlaatgassysteem. Zijn de resultaten goed, dan kunnen concessieverleners afspraken maken met busvervoerders over technische aanpassingen.”

Schonere binnenvaart

Nijmegen heeft goede ervaringen met maatregelen die de doorstroming van wegen bevorderen en de luchtkwaliteit verbeteren. Henk Nijhuis, lid van de werkgroep doorstroming wegen: “In Nijmegen wordt een aantal verkeerslichten op kritische kruispunten en wegen aangepast. Nadat ze aan elkaar zijn gekoppeld, zijn ze beter op elkaar afgesteld en staat het verkeer

minder vaak stil. De meeste uitstoot wordt veroorzaakt door optrekken en stilstaan, dus we verwachten voor deze locaties aan de NO₂-grenswaarden in 2015 te voldoen.” Er blijft echter nog een knelpunt over in de stad aan de Waal en dat heeft met de binnenvaart te maken. “Met Rotterdam, Drechtsteden, provincie Gelderland en de Stadsregio Arnhem/Nijmegen onderzoeken we nu de mogelijkheden voor een schonere en efficiëntere binnenvaart op de Waal.” Er is een aantal opties. Zo zijn er schonere brandstoffen, zoals vloeibaar aardgas. Hiervoor moeten wel tankstations worden aangelegd en de schippers moeten investeren in aangepaste motoren. Andere mogelijkheden zijn gasgeneratoren of de zogenoemde ‘walstroomvoorziening’, waardoor schepen aan wal geen dieselmotoren hoeven aan te wenden om in hun elektriciteitsgebruik te voorzien. “Het effect van deze maatregelen is wel minder dan inzet van vloeibaar aardgas”, zegt Nijhuis.

Financiën

De invoering van al deze maatregelen kost geld. Medio dit jaar verschijnt de mid term review van het NSL. Die is bedoeld om de vierde en laatste tranche subsidiegelden te verdelen en eventuele resterende gelden te herverdelen. Coördinator Luchtkwaliteit Anneke Havinga van IenM: “Een groot deel van het budget van de vierde tranche – honderd miljoen euro – is nu indicatief vastgesteld voor de grote steden. Op basis van de mid term review kijken we of en welke knelpunten er zijn en of die aanleiding zijn om de toedeling van middelen te veranderen. In de loop van dit jaar kennen we het budget van de vierde tranche definitief toe.” Daarnaast heeft Minister Schultz van Haegen begin februari aan de Tweede Kamer toegezegd met een vervolg op de landelijke subsidieregeling (VERS) voor een schonere binnenvaart te komen.

➔ Kijk voor meer informatie over de VERS-subsidieregeling op www.infomil.nl/infomilnieuws

“Efficiënter werken en beter communiceren met ondernemers”

Hoe controleer je of boven- en ondergrondse tanks met vloeibare brandstoffen correct zijn geïnstalleerd? De online database van Kiwa op www.reit.nl maakt het werk makkelijker. Via een inlogcode kunnen handhavers zien welke bedrijven beschikken over gecertificeerde tanks. Tot op straatniveau.

De rolverdeling rondom het toezicht op tanks die vallen onder BRL-K903 en PGS 28/30 is duidelijk. Kiwa controleert steekproefsgewijs of installateurs zich houden aan de beoordelingsrichtlijn en het bevoegd gezag ziet erop toe dat bedrijven zich houden aan de voorschriften van vergunningen of algemene regels waarin is verwezen naar PGS 28/30. Voor een deel raken deze werkzaamheden elkaar. Installateurs zijn verplicht een kopie van installatiecertificaten te verstrekken aan Kiwa en het bevoegd gezag. Maar het bevoegd gezag krijgt deze documenten niet altijd en dit zorgt voor vragen aan Kiwa. Slim gebruik van ICT-voorzieningen levert voordelen op voor zowel Kiwa als de handhavers. Rutger van Mazijk (Kiwa): “Veel tanks moeten in 2011 worden vervangen en

er worden veel nieuwe installaties aangelegd. Dat was de aanleiding om met een aantal milieudiensten en gemeenten te kijken hoe de REIT-database met gegevens over gecertificeerde installateurs en tankinstallaties het best kon aansluiten op het werk van handhavers.”

Inlogcode

De database is sinds najaar 2010 toegankelijk via www.reit.nl. Ongeveer een derde van alle milieudiensten en gemeenten zijn al op de database aangesloten. “Gemeenten, provincies en milieudiensten kunnen via de website een aanvraagformulier invullen. Nadat wij hebben geverifieerd of de aanvrager inderdaad van het juiste bevoegd gezag is – we willen geen oneigenlijk gebruik van onze gegevens – stuurt Kiwa een brief met inlogcode naar de handhavende dienst. Vervolgens kunnen gebruikers per postcodegebied gecertificeerde installateurs, bedrijven en type tankinstallatie opzoeken. Het bevoegd gezag kan zien welke bedrijven een installatiecertificaat hebben. Ook als de handhaver wil weten welke installaties herkeurd moeten worden, kan hij de database raadplegen.”

Goede voorbereiding

Sinds de Milieudienst Midden-Holland met de database werkt, is de efficiëntie van het werk en communicatie met ondernemers verbeterd, zegt PGS 28/30-deskundige Inge Dijkhuizen: “We kunnen onze bedrijfsbezoeken er goed mee voorbereiden. De database geeft een goede indicatie van de status van de tankinstallaties die bij bedrijven zijn opgesteld. Zo komen we goed beslagen ten ijs bij de ondernemer. Voorheen gingen we wel eens naar een bedrijf en dan bleek ter plekke dat de papieren in orde waren. Dat is niet efficiënt. Dankzij de database kunnen we ons deze bezoeken besparen als we zien dat een bedrijf een geldig certificaat heeft.”

Fouten opsporen

Dijkhuizen vertelt dat ondernemers niet altijd de benodigde papieren kunnen overleggen. “Vooral bij kleine familiebedrijven, zoals boerderijen, zijn de documenten bijvoorbeeld tijdens de overdracht van vader op zoon zoekgeraakt. Maar dat wil niet zeggen dat de tankinstallatie niet goed is geïnstalleerd. Dan is de database een uitkomst. Als daaruit blijkt dat de ondernemer zich aan de regels heeft gehouden, gaan we hem niet aanschrijven. Daarnaast is de mogelijkheid van de webservice handig om na te gaan wat de oorzaak is van een fout. Als een tank bijvoorbeeld wel goed is geïnstalleerd, maar op een verkeerde plek staat, kunnen we de installateur bellen om te vragen hoe het zit. Die kan bijvoorbeeld uitleggen dat hij de tank op een wettelijk toegestane locatie heeft aangelegd. Dan weten wij dat de ondernemer de tank heeft verplaatst en we hem moeten aanspreken.”

Sanering

Certificatie voor de installatie is een ding, certificatie voor sanering en correcte verwijdering van tanks een andere. Van Mazijk heeft goed nieuws. “Binnenkort kunnen handhavers ook via reit.nl zien of tanks goed zijn gesaneerd en/of afgevoerd.”

”Meeste knelpunten externe veiligheid rond LPG-stations opgelost”

Onlangs zijn de resultaten verschenen van een onderzoek van de VROM-Inspectie naar de sanering van LPG-tankstations. Projectleider Stan Smeulders is tevreden. Van de tweehonderd tankstations die in 2007 en 2010 gesaneerd moesten zijn, voldoet een tiental nog niet aan de eisen.

De ruim 1.700 LPG-stations in Nederland moeten onder andere voldoen aan veiligheidseisen uit het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi). Deze eisen hebben betrekking op de afstanden tussen de LPG-installatie en omliggende bebouwing. De belangrijkste onderdelen van de LPG-installatie zijn het vulpunt, waar de LPG door de tankauto wordt gelost, de LPG-opslagtank en de afleverzuilen.

Voorschriften

In het Besluit LPG tankstations en de Omgevingsvergunning voor een LPG-tankstation zijn voorschriften opgenomen die de beheerder/eigenaar van het tankstation moeten naleven. Het Bevi regelt de eisen die het bevoegd gezag op grond van de Wet milieubeheer, Wabo en Wet ruimtelijke ordening in acht moet nemen. Daarbij gaat het vooral om voldoende veilige afstand tussen het LPG-tankstation (de risicobron) en kwetsbare objecten, zoals woningen, scholen en ziekenhuizen. Hiervoor hanteert het Bevi een grenswaarde van 10^{-5} en 10^{-6} voor het zogenoemde plaatsgebonden risico (PR). Als de grenswaarde van 10^{-5} wordt overschreden, is er sprake van een urgente sanering. Die had uiterlijk in oktober 2007 moeten plaatsvinden. Voor deze gevallen heeft het toenmalige ministerie van VROM een saneringsfonds beschikbaar gesteld om exploitanten tegemoet te komen in de kosten. Bij overschrijding van de grenswaarde 10^{-6} is er sprake van een niet-urgente sanering die oorspronkelijk per januari 2010 opgelost had moeten zijn. Het ministerie heeft hiervoor uitstel gegeven tot juli 2010. Het bevoegd gezag moet erop toezien dat de

situatie rond LPG-tankstations voldoet aan deze grenswaarden. In een convenant dat het toenmalige ministerie van VROM met de LPG-branchen in 2005 heeft afgesloten, is onder andere geregeld dat exploitanten van tankstations die de grenswaarde 10^{-6} overschrijden, maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat hun tankstation voor 1 juli 2010 aan de eisen zou voldoen.

Maatregelen

”De basis voor het saneringsprogramma is een in 2003 uitgevoerde inventarisatie”, zegt Smeulders. “Daaruit bleek dat 253 LPG-stations vermoedelijk niet voldeden aan de eis voor het PR 10^{-5} ; hiervoor gold de urgente saneringsdatum van 2007. In 2008 waren deze knelpunten opgelost, op 16 stations na.” Afhankelijk van het probleem dat moet worden opgelost zijn er zijn verschillende manieren om de risico's te beperken, stelt Smeulders: “De exploitant kan bijvoorbeeld het LPG-vulpunt of de tank verplaatsen, de verkoop van LPG beperken, investeren in zogenoemde verbeterde vulslangen of de

vrachtwagen met brandstof 's nachts laten komen omdat er dan minder verkeer is.”

Stand van zaken

Uit het laatste onderzoek van de VROM-Inspectie blijkt dat de LPG-tankstations vrijwel overal zijn gesaneerd. Een tiental tankstations voldoet nu nog niet aan de 10^{-5} of 10^{-6} norm voor het PR. Smeulders: “Op basis van inspectieonderzoeken uit 2007 en 2009, informatie van het bevoegd gezag, de provincie en het risicoregister hebben we de stand van zaken geïnventariseerd. Ook hadden onze regio-inspecteurs tijdens de eerdere onderzoeken een flink aantal tankstations bezocht. Dat leverde een vrij goed beeld op van de LPG-branchen. Ik ben redelijk tevreden over het resultaat. We zijn maar weinig tankstations tegengekomen waar de zaak nog niet goed was geregeld. Voor de stations die nu nog steeds niet aan de eisen voldoen, zetten we juridische middelen in. Dat betekent dat we bij de gemeenten een formeel verzoek indienen om de vergunning van deze tankstations aan te passen of in te trekken.”

Hoe is de veiligheid bij bedrijven met grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen geregeld?

De brand bij Chemie-Pack Moerdijk op 5 januari jl. heeft veel stof doen opwaaien. De publieke aandacht ging vooral uit naar de vraag of bedrijven zoals Chemie-Pack eigenlijk wel veilig zijn. Ook in de Tweede Kamer zijn vragen gesteld over de veiligheidssituatie en de kans op herhaling van een dergelijke brand. De staatssecretaris heeft hierop toegezegd de situatie in Nederland aan de hand van een quick scan in beeld te brengen. In deze InfoMil Nieuws zoomen we in op de veiligheidsregels waaraan bedrijven met opslag van grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen moeten voldoen en de wijze waarop het toezicht is geregeld.

Besluit risico's zware ongevallen

Bedrijven die met grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen werken en deze in opslag hebben vallen onder de werking van het Besluit risico's zware ongevallen 1999 (BRZO '99). In Nederland vallen ruim 400 bedrijven onder de werking van het BRZO '99, verdeeld over het land.

Het BRZO '99 integreert de eisen op het gebied van arbeidsveiligheid, externe veiligheid en rampenbestrijding met als doel de kans op een zwaar ongeval of een ramp zo klein mogelijk te maken en het effect zoveel mogelijk te beperken. BRZO-bedrijven moeten aan strenge veiligheidseisen voldoen. De hoeveelheid en aard van gevaarlijke stoffen binnen een inrichting is een bepalende factor bij het vaststellen van de verplichtingen waaraan inrichtingen volgens het BRZO '99 moeten voldoen. De activiteiten die in de inrichting plaatsvinden spelen dus geen rol in het al dan niet van toepassing zijn van het BRZO '99.

Er zijn drie niveaus te onderscheiden. Wanneer de omvang van de vergunde hoeveelheden gevaarlijke stoffen beneden een bepaald niveau (drempelwaarde) blijft zijn er geen verplichtingen. Bedrijven die alleen de lage drempelwaarde overschrijden, worden als PBZO-bedrijf aangemerkt. Deze bedrijven moeten alle maatregelen treffen die nodig zijn om zware ongevallen te voorkomen en de gevolgen daarvan voor mens en milieu te beperken, een Preventiebeleid Zware Ongevallen (PBZO) opstellen en voor de uitvoering en bepaling daarvan een veiligheidsbeheerssysteem (VBS) implementeren. Het veiligheidsmanagementsysteem bestaat uit een aantal vaste onderdelen of elementen. De wijze waarop een inrichting deze elementen invult is afhankelijk van de gevaren en risico's die bij een inrichting aan de orde zijn. De omvang van de uitwerking kan sterk verschillen. Zo zal de identificatie van gevaren en beoordeling van risico's bij een opslagbedrijf veel minder stappen kennen en eenvoudiger kunnen worden omschreven dan bij een groot chemisch complex. Bedrijven die de hoge drempelwaarde overschrijden worden aangemerkt als VR-bedrijf en moeten, naast de hierboven genoemde verplichtingen, een volledig veiligheidsrapport (VR) indienen waarmee wordt aangetoond dat de preventie en de beheersing van de gevaren van zware ongevallen in orde zijn.

Van alle BRZO-bedrijven is circa 30% aangemerkt als PBZO-bedrijf en 70% als VR-bedrijf. Voor alle BRZO-bedrijven geldt dat ze de verplichting hebben om een intern noodplan op te stellen en een lijst van gevaarlijke stoffen bij te houden.

Meer informatie over de verplichtingen die volgen uit het BRZO is te vinden op www.brzo99.nl.

Bedrijfsbrandweer

BRZO-bedrijven komen op grond van het Besluit veiligheidsregio's in aanmerking voor een aanwijzing als bedrijfsbrandweerplichtig. De noodzaak tot het hebben van een bedrijfsbrandweer geldt vooral voor bedrijven die in geval van brand of ongevallen een bijzonder gevaar voor de openbare veiligheid kunnen vormen. De aanwijzing wordt gedaan door de brandweer.

Toezicht op het BRZO '99

Bij het toezicht op het BRZO '99 zijn specialistische inspecteurs betrokken van drie overheden: brandweer, Arbeidsinspectie en Wabo-bevoegd gezag milieu (gemeente of provincie). Gezamenlijk vormen zij één inspectieteam. Het Wabo-bevoegd gezag milieu heeft hierin een coördinerende rol. Het team werkt samen in de voorbereiding, uitvoering (bedrijfsbezoek) en afronding van de inspectie. Daarbij volgt het team een landelijke inspectiemethode, de zogenoemde Nieuwe Inspectiemethodiek (NIM). De NIM zorgt voor landelijke uniformiteit en kwaliteit. Doordat de diensten op deze manier samenwerken, wordt de meeste effectiviteit en efficiëntie uit de inspectie gehaald. Voor elk bedrijf wordt een meerjareninspectieplanning opgesteld. Dit plan bevat de inspectiefrequentie en de inhoud van de geplande inspecties voor het betreffende bedrijf. In het BRZO is vastgelegd dat VR-plichtige bedrijven minstens jaarlijks worden geïnspecteerd.

De deskundigheid van BRZO-inspecteurs is van cruciaal belang voor kwalitatief goed toezicht. Vanuit het programma LAT-BRZO¹ is een maatlat ontwikkeld met minimumeisen waaraan elke toezichthoudende dienst moet voldoen. De focus van deze maatlat ligt op de 'kritieke massa': dit is de minimaal benodigde deskundigheid en expertise die een organisatie in huis moet hebben. Wanneer het bevoegd gezag zelf niet aan de maatlat voldoet, wordt het toezicht uitbesteed aan een andere overheidsinstantie of wordt een samenwerking aangegaan. In het geval van Moerdijk heeft de gemeente haar taken belegd bij de Regionale Milieudienst West-Brabant in Roosendaal, in dit geval de maatlatorganisatie. De maatlatorganisatie voert de inspectie uit, maar de bestuurlijke (handhavings)bevoegdheden liggen bij de gemeente.

PGS 15

Het BRZO '99 ziet toe op het aantoonbaar systematisch beheersen van de risico's op zware ongevallen en de gevolgen daarvan en op de wijze waarop dit binnen de bedrijfsvoering moet zijn geborgd.

Brand bij Chemie-Pack Moerdijk

Bedrijven moeten aantonen dat ze passende en adequate maatregelen treffen. Het besluit schrijft niet voor aan welke (technische) eisen installaties en voorzieningen moeten voldoen. Deze volgen uit andere besluiten of richtlijnen op het gebied van milieu, arbeidsomstandigheden of brandveiligheid. Een voorbeeld daarvan is de PGS 15-richtlijn uit de Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen (PGS) voor opslagvoorzieningen met verpakte gevaarlijke stoffen. Opslaglocaties met meer dan 10 ton gevaarlijke stoffen moeten volgens deze richtlijn ten aanzien van de brandveiligheid aan strenge eisen voldoen. Zo is er de verplichting van een Uitgangspuntendocument (UPD), waarin alle gegevens zijn opgenomen voor een goed ontwerp en een goede werking van de brandbeveiligingsinstallatie. Voor de aanleg van de installatie moet het UPD zijn beoordeeld door een geaccrediteerde inspectie-instelling en zijn goedgekeurd door het bevoegd gezag. Na aanleg van de installatie en vervolgens jaarlijks moet er een goedgekeurd inspectierapport of certificaat worden afgegeven door een geaccrediteerde inspectie-instelling. Uit het goedkeurend inspectierapport of het certificaat moet blijken dat de brandbeveiligingsinstallatie functioneert volgens de door het bevoegd gezag goedgekeurde uitgangspunten.

Toezicht op PGS 15-opslaglocaties

In tegenstelling tot het BRZO '99 is de PGS 15 niet rechtstreeks werkend. Het Wabo-bevoegd gezag milieu moet de verwijzing naar de richtlijn opnemen in de Omgevingsvergunning (onderdeel milieu). Het Wabo-bevoegd gezag moet in ieder geval controleren

of de brandbeveiligingsinstallatie beschikt over goedgekeurde inspectierapporten. Bovendien moet ze toezien op de naleving van de vergunning. Ook moet het bevoegd gezag zich realiseren dat de inspectie door de inspectie-instelling een momentopname is. Het is van belang om als bevoegd gezag periodiek aandacht te besteden aan de naleving van voorschriften op het gebied van organisatie (deskundigheid, procedures, noodplan, etc.) en gebruik van de opslagvoorziening (stoffen, vakindeling, etc.). Afhankelijk van het naleefgedrag kan de frequentie van overheidsinspecties worden vastgelegd.

In Nederland zijn er circa 340 opslaglocaties met meer dan 10 ton gevaarlijke stoffen. Niet al deze PGS 15-bedrijven zijn BRZO-plichtig. Integraal toezicht vanuit het bevoegd gezag bij bedrijven met PGS 15 is echter wel gewenst. De Werkgroep PGS 15 van LAT-BRZO¹ heeft een praktische handreiking en aandachtspuntenlijst opgesteld waarmee BRZO-inspecteurs de risico's van PGS 15-opslagen op een uniforme wijze kunnen beoordelen en beheersen. Ook is er een bijdrage geleverd aan de blauwdruk van het UPD voor de brandbeveiligingsinstallatie.

➔ *Kijk voor meer informatie over LAT Risicobeheersing Bedrijven en PGS 15 op www.infomil.nl/infomilnieuws*

¹ Noot: Met ingang van dit jaar gaan de programma's LAT-BRZO en Vernieuwing Toezicht Chemie samen verder onder de naam LAT Risicobeheersing Bedrijven

Duidelijk wettelijk kader, meer verantwoordelijkheid

Het nieuwe Besluit lozen buiten inrichtingen geeft duidelijke regels voor het lozen van afvalwater door overheidsinstanties en bedrijven, die geen inrichtingen zijn in de zin van de Wet milieubeheer. Daarnaast zijn de administratieve lasten fors verlaagd en worden de zorgplicht en eigen verantwoordelijkheid benadrukt. Bedrijven kunnen volstaan met een melding, zaken tussen overheden worden vereenvoudigd en overheden hebben meestal geen vergunning nodig voor beheer en onderhoud.

Het Besluit lozen buiten inrichtingen treedt naar verwachting 1 juli in werking. Tot nu toe zijn de regels voor deze lozingen verspreid over afzonderlijke besluiten onder de Wet bodembescherming, de Waterwet en het afvalstoffenhoofdstuk in de Wet milieubeheer. Beleidsmedewerker Kryštof Krijt (ministerie van IenM): "Die besluiten zijn soms niet helemaal op elkaar afgestemd, met elkaar in tegenspraak, onduidelijk, of praktisch moeilijk uitvoerbaar."

Meer ruimte

Zo is er formeel een ontheffing of vergunning nodig voor afstromend wegwater in de bodem of het oppervlaktewater, afvalwater uit treintoiletten en maaien van planten in en langs waterwegen. "Als het maaisel uit het water komt, drupt er altijd wat water terug in de watergang. Strikt genomen is dat afvalwater", zegt Volkert Bakker van Rijkswaterstaat. "Eigenlijk zouden waterbeheerders volgens de huidige regels een vergunning moeten verlenen aan zichzelf omdat zij het werk uitvoeren. In de praktijk gebeurde dat natuurlijk niet."

Het milieueffect van veel afvalwaterlozingen buiten inrichtingen is gering. Voor veel lozingen is daarom straks geen individuele toestemming meer nodig. En soms geldt ook geen meldingsplicht. Dat scheelt veel administratieve rompslomp en biedt overheden en bedrijven meer ruimte om de eigen verantwoordelijkheid in te vullen,

vindt Bakker: "Allerlei zaken, waarbij je als overheid een taak hebt in het belang van de maatschappij, zijn nu toegestaan. We hebben dus veel administratieve regels verruimd. Maar als het niet goed gaat bevat het besluit ook mogelijkheden om maatregelen te nemen."

Krijt vult aan dat het besluit ook meer verantwoordelijkheid geeft aan bedrijven. "Zo hebben we met de NS afspraken gemaakt over het afvalwater uit treintoiletten. Alle intercity's worden bij renovatie voorzien van een voorziening die het afvalwater zuivert."

Duidelijk wettelijk kader

Het nieuwe besluit bevat een duidelijk kader. Aan de hand daarvan kunnen vergunningverleners en handhavers zien voor welke activiteiten wel of geen toestemming van het bevoegd gezag nodig is. Diverse naslagwerken raadplegen en gedogen omdat de ene wet dit zegt en de andere dat, is voorbij. "Daarnaast is de terminologie eenduidig en handhavers kunnen nu ook in één besluit lezen wat er geldt als het water bijvoorbeeld in de bodem, het riool of oppervlaktewater

terechtkomt", aldus Krijt. "Ook is het meldingsstelsel gestroomlijnd. Als de riolering bijvoorbeeld gerepareerd moet worden, kun je geen vier weken wachten tot je aan de slag kan. Het besluit regelt voor deze en andere acute situaties een ingekorte meldingstermijn, of vereist helemaal geen meldingsplicht."

Samenwerking

Samenwerking tussen overheden is een belangrijke pijler in het besluit. Vanuit deze visie is onder meer de vergunningplicht voor overstorten afgeschaft. Als er veel neerslag valt en de capaciteit van de riolering tekort schiet, wordt afvalwater geloosd op oppervlaktewater. Gemeenten en waterschappen worden straks geacht daarover afspraken te maken en deze zo nodig vast te leggen in een gemeenschappelijk plan. "Je komt sterker over als je de zaken vooraf goed regelt en geen vergunningen nodig hebt om later discussies over een paar overstorten te beslechten", aldus Bakker.

➔ Meer informatie en ontwerpbesluit: www.infomil.nl/infomilnieuws

Tientallen procenten energie besparen op ICT-systeem

Vijftig tot tachtig procent van het elektriciteitsverbruik in kantoren komt voor rekening van ICT. Gemeenten en bedrijven kunnen meer dan veertig procent besparen als ze hun ICT-omgeving efficiënter inrichten. In opdracht van Milieudienst West-Holland en Agentschap NL is onderzocht hoe energie-efficiënt ICT-systemen in gemeentelijke kantoren zijn en wat de mogelijkheden zijn om dit te verbeteren. Kenniscentrum InfoMil ontsluit deze kennis voor het bevoegd gezag via een nieuwe ICT-module in de database Energiebesparing en Winst.

In samenwerking met Mansystems DCE vertaalde InfoMil de resultaten van het onderzoek naar Energiebesparing en Winst. Daarbij zijn de meest toegepaste maatregelen benoemd die relevant zijn voor het wettelijk kader. Het Activiteitenbesluit verplicht ondernemers en gebouwbeheerders energiebesparende maatregelen te nemen. Energiebesparing en Winst helpt toezichthouders energiebesparende mogelijkheden te herkennen en te bespreken tijdens bedrijfsbezoeken. De database bevatte al maatregelen voor isoleren, verwarmen, verlichten en koelen in diverse bedrijfstakken. InfoMil-adviseur Patrick Dijk: "Eind vorig jaar hebben we informatie over ICT-energiebesparende maatregelen toegevoegd die relevant is voor bepaalde gebruiksgroepen, zoals schoolgebouwen, zorginstellingen en kantoorgebouwen. ICT is lange tijd onderbelicht geweest bij gemeenten, provincies, ondernemers en gebouwbeheerders. Daarom zijn we blij om deze kennis over zuinig gebruik van energie binnen de ICT breder te delen. De module bevat negen veel toegepaste ICT-energiebesparende maatregelen waarmee ondernemers en gebouwbeheerders rekening moeten houden."

Veel winst

Aanleiding om onderzoek te doen bij gemeenten was een aantal programma's van Agentschap NL en het klimaatprogramma van de

Milieudienst West-Holland (MDWH). "Wij ondersteunen gemeenten om in 2015 klimaatneutraal te zijn", zegt Robert van der Voort van Milieudienst West-Holland. "ICT kan daaraan veel bijdragen. Uit onderzoek bij andere branches bleek dat gebouwbeheerders veel winst kunnen boeken met energiebesparende ICT-maatregelen. Onze gemeenten waren geïnteresseerd in een onderzoek op maat." Bij drie gemeenten zijn metingen uitgevoerd en elf gemeenten vulden een vragenlijst in met diverse gegevens over het energieverbruik. Jeroen de Vooght van Mansystems DCE, die het onderzoek uitvoerde: "Denk aan de temperatuur in de serverruimte, het energieverbruik en de energiekosten van het ICT-systeem. Deze gegevens vergeleken we met de meetresultaten bij de andere gemeenten en met resultaten van onderzoek bij banken en universiteiten."

Onnodige investeringen

Uit de cijfers bleek dat er een wereld te winnen is. Volgens De Vooght is meer dan veertig procent energiebesparing mogelijk. "Veel mensen denken in eerste instantie aan de standby-knop van computers. Een actief aan- en uitzetbeleid, waarbij organisaties computers bijvoorbeeld acht uur standby laten staan in plaats van 24 uur, levert veel besparing op. Maar veel meer is mogelijk. Nogal wat servers kunnen meer applicaties aan dan de ICT-specialist bij een organisatie aanneemt. Als je de capaciteit van servers meet, blijkt vaak dat er ruimte over is. Weet je dat niet, dan schaffen organisaties wel eens onnodig extra servers aan. Met bijbehorend stroomverbruik. Ook is het vaak mogelijk de koelapparatuur minder hoog in te stellen. Moderne servers zijn bestand tegen hogere temperaturen."

Prima uitrusting

Dit zijn geen voor de hand liggende maatregelen. "De deelnemende gemeenten zijn zich dan ook bewust geworden van het onderwerp", vertelt Van der Voort. "Twee tekenden de Europese Code of Conduct voor datacentra, een Europees convenant om ICT-energie te besparen. En de andere gemeenten zetten een gebruikersgroep op om kennis en ervaring uit te wisselen. De bewustwording geldt ook voor onze mensen. Milieudienst West-Holland heeft namelijk ook zo'n onderzoek laten uitvoeren. Het mes snijdt aan twee kanten. We ondersteunen gemeenten niet alleen in hun klimaatbeleid, maar onze toezichthouders brengen het onderwerp ook ter sprake tijdens bedrijfsbezoeken. Hiervoor zijn ze onder meer ter plekke aanwezig geweest tijdens metingen in de gemeente Teylingen. Met die kennis en de informatie uit Energiebesparing en Winst over dit onderwerp zijn onze toezichthouders prima uitgerust om ondernemers attent te maken op de mogelijkheden."

➔ Kijk voor meer informatie over de database Energie en Winst op www.infomil.nl/infomilnieuws

Denken vanuit maatschappelijk belang

De Crisis- en herstelwet, die naar verwachting in 2012 wordt opgenomen in de reguliere wet- en regelgeving, introduceert een nieuwe manier van werken binnen gebiedsontwikkelingen. Er wordt meer doorzettingsmacht gecreëerd en uitgebreide procedures maken plaats voor maatregelen waardoor ruimtelijke ontwikkelingen sneller van de grond komen. Zoals in de Stadshavens Rotterdam. Programma-manager Monique Arnolds van IenM en directeur Hans Beekman van Projectbureau Stadshavens Rotterdam over wet en praktijk.

In de stadshavens, gelegen in hartje Rotterdam, vindt innovatieve en duurzame herontwikkeling plaats. Een deel van de traditionele havenactiviteiten verhuist naar de Tweede Maasvlakte. Innovatieve maakbedrijven en kennisinstututen en bijzondere woningen – zoals drijvende huizen – komen ervoor in de plaats. Schone technologie, klimaatbestendig watermanagement en goed openbaar vervoer over

Einde aan poldertijdperk

De stad Rotterdam en het Havenbedrijf kunnen de gebiedsontwikkeling niet alleen bekostigen en zoeken financiers. In 2012 moeten de eerste publiek-private gebiedsontwikkelingsmaatschappijen zijn opgericht. Beekman: "Marktpartijen schrikken van lange procedures. Nederland had wat dat betreft geen goede naam in het buitenland. Daarom ben ik blij dat ik in gesprekken met potentiële investeerders kan zeggen dat de overheid achter deze gebiedsontwikkeling staat. In deze tijd van economische crisis kunnen we het ons niet meer permitteren eindeloos te polderen."

water zijn andere belangrijke pijlers van dit ambitieuze project.

Gebiedsplan

Onderweg naar het kantoor van Projectbureau Stadshavens Rotterdam op Heijlplaat is de transitie vanaf de catamaran van rederij Aqualiner – die de stadshavens en Heijlplaat aandoet – al zichtbaar. Stijlvolle gerenoveerde pakhuisen en moderne kantoorgebouwen wisselen de schepen en containers aan de haventerminals af. Directeur Hans Beekman van Projectbureau Stadshavens leidt deze transformatie in opdracht van de gemeente Rotterdam en het Havenbedrijf. Een enorme uitdaging. Niet alleen vanwege de omvang van de herontwikkeling (1.600 hectare), maar ook vanwege de vele partijen en belangen die hierbij een rol spelen. Daarom is Beekman blij met de Crisis- en herstelwet. "Met het gebiedsontwikkelingsplan dat we gaan opstellen kunnen we onder meer procedures versnellen, beroepsmogelijkheden beperken en als het moet doorzettingskracht toepassen. We overleggen hierover met bestuurders van buurgemeenten, bedrijfskoepel Deltalinqs, de DCMR en andere partijen."

Geluid

De Crisis- en herstelwet wordt in de toekomst onderdeel van onder andere de Wet ruimtelijke ordening, de Wabo, en de Wet milieubeheer. De aanwijzing van ontwikkelingsgebieden, zoals de stadshavens, blijft in aparte amvb's geregeld. Monique Arnolds: "Dat betekent dat bestuurders een gebiedsontwikkelingsplan kunnen opstellen waarin de milieugebruiksruimte opnieuw wordt verdeeld zodat ze maatschappelijk gewenste ontwikkelingen kunnen realiseren. Nadat dit plan is vastgesteld, wordt het onderdeel van het bestemmingsplan. Het idee achter het gebiedsontwikkelingsplan is dat het bestuur voor maatschappelijk gewenste ontwikkelingen aangeeft, hoe ze die willen bereiken en wat ze daarvoor nodig hebben.

Crisis- en herstelwet

De Crisis- en herstelwet bevat een aantal tijdelijke en permanente maatregelen om procedures sneller en eenvoudiger te doorlopen. Zo worden vergunningprocedures vereenvoudigd, krijgen bestuurders meer mogelijkheden om de milieuruimte optimaal te benutten en moeten rechters sneller beslissen in beroepszaken. Bij amvb kunnen projecten worden aangewezen. Deze projecten kunnen vervolgens, bijvoorbeeld met een aangepaste procedure, sneller worden uitgevoerd.

Duurzame initiatieven

Kern van de herontwikkeling van de Stadshavens Rotterdam is duurzaamheid. Voordat de Crisis- en herstelwet in werking trad, konden duurzame innovaties in de woningbouw stuiten op regels uit andere regelgeving, zoals het Bouwbesluit "Daarom zijn we blij dat IenM innovatieve experimenten mogelijk maakt in een amvb. We kunnen aangeven op welke punten we tijdelijk willen afwijken van bepaalde wetten om duurzame innovaties vorm te geven."

De Crisis- en herstelwet geeft bijvoorbeeld ruimte om tijdelijk af te wijken van geluidsnormen." Naast snellere procedures en de mogelijkheid om tijdelijk af te wijken van reguliere regelgeving, kunnen bestuurders bedrijven ook dwingen mee te werken aan de nieuwe stadsontwikkeling, aldus Arnolds. "Zo kan de gemeente een geluidswal aanbrengen op het terrein van een bedrijf of de uitrit verplaatsen, zodat vrachtwagens niet langs nieuwe woningen denderen. Of rigoreuzer:

bedrijven wegbestemmen, als er tenminste een vervangende locatie beschikbaar is. Voor Stadshavens zijn dit interessante mogelijkheden, omdat zij met nogal wat bedrijven te maken hebben. Maar minnelijke schikking blijft natuurlijk de voorkeur houden.”

Maatschappelijk gewenst

In tegenstelling tot de Rotterdamse Kop van Zuid, waar het oude gebied volledig is afgebroken, is dat niet mogelijk in het waterrijke gebied van de stadshavens. “Kaalslaan kan technisch wel, maar de kosten ervan kan niemand betalen”, zegt Beekman. “Dus voeren we de herontwikkeling geleidelijk uit. In de overgangperiode van de oude naar de nieuwe sociaal-economische structuur met bijbehorende milieuproblemen, zoals geluid, kwamen we enkele problemen tegen. Neem de Merwehaven-Vierhaven. Daar willen we de ontwikkeling versnellen. Onder meer omdat gemeente en Havenbedrijf een publiek-privaat samenwerkingsverband willen aangaan met marktpartijen. Die versnelling is mogelijk als we erin slagen om bedrijven, zoals de fruit op- en overslag, uit de Merwehaven-Vierhaven te verplaatsen naar het zuiden van de stad, waar meer fruit-terminals zijn in de buurt van de Greenery in Barendrecht. Een logische transitie, maar de uitvoering ervan is makkelijker gezegd dan gedaan. Want die verhuizing is een enorme operatie. En dat zal te horen zijn. De Crisis- en herstelwet gaf ons een goede juridische basis voor het convenant met bedrijfskoepel Deltalinqs, buurgemeenten en het Havenbedrijf waarin we duidelijke afspraken maken over de geluidscontouren. Dat heeft ons enorm geholpen.”

Dat was een paar jaar geleden wel anders. Beekman herinnert zich de geluidsnormen die Schiedam destijds wilde invoeren. “Prompt tekende Deltalinqs protest aan en lag de zaak stil.” Arnolds vult aan: “Dit voorbeeld illustreert hoe belangrijk het is om met alle betrokken

Monique Arnolds en Hans Beekman

partijen vroegtijdig aan tafel te zitten en te redeneren vanuit een gewenste maatschappelijke situatie. De Crisis- en herstelwet levert daaraan een bijdrage.”

Verantwoord ontwikkelen

Hoewel de Stadshavens met de regels uit de Crisis- en herstelwet zijn doelen sneller kan realiseren, stelt Beekman dat er meer tijd nodig is dan tien jaar om het hele gebied te ontwikkelen. Hij legt uit dat Stadshavens na tien jaar niet meer mag afwijken van de Nederlandse normen. “Natuurlijk moet zo’n afwijking tijdelijk zijn. Want als het nieuwe gebied er is, moet de leefkwaliteit goed zijn. Maar voor het zover is, hebben we meer tijd nodig. Alleen al de normale gang van zaken, van voorbereiding en structuurvisie tot gebiedsplan en bestemmingsplan kost vijf tot zes jaar. Daarna moeten alternatieve locaties en bouwvergunningen worden verstrekt aan bedrijven die verhuizen. En pas daarna kom je toe aan de uitvoering van je ontwikkeling. Dan ben je acht jaar verder. Onze boodschap aan de politiek: erken dat een andere manier van werken consequenties heeft voor de toepassing van norme-

ring. We moeten meer risico’s durven nemen om gebieden verantwoord te ontwikkelen.”

Aanpassing van de tienjaartermijn is nu niet aan de orde, zegt Arnolds. “Maar ik verwacht dat het onderwerp wel ter sprake komt als de vereenvoudiging van het omgevingsrecht wordt uitgewerkt.”

Helpdesk Crisis- en herstelwet

Heeft u vragen over de tijdelijke maatregelen uit de Crisis- en herstelwet? Stel ze gerust aan de helpdesk Crisis- en herstelwet van Kenniscentrum InfoMil via CHW@agentschapnl.nl. Daarnaast kunt u voor meer informatie over de Crisis- en herstelwet terecht op www.infomil.nl/onderwerpen/ruimte/crisis-herstelwet. Deze speciale site bevat achtergronden, informatie over huidige en toekomstige regelgeving en jurisprudentie.

“Uitstel is geen afstel. Integendeel.”

Vóór 1 juli moet een aantal varkens- en pluimveehouders een vergunning aanvragen voor de emissie van ammoniak op hun bedrijf. Een groot deel kan waarschijnlijk worden afgehandeld als melding volgens het Activiteitenbesluit, dat eind dit jaar in werking treedt. Werk aan de winkel voor vergunningverleners en handhavers. Hoe kunnen zij erop toezien dat de afspraken over ammoniakreductie daadwerkelijk worden nagekomen zodat Nederland kan voldoen aan het Europese NEC-plafond voor ammoniak?

Johan Klitsie is voorzitter van de werkgroep Actieplan Ammoniak Veehouderij. Daarin coördineren provincies, gemeenten en Rijk de uitvoering en monitoring van het plan. De eerste stap – indiening van bedrijfsontwikkelingsplannen bij gemeenten – is afgerond. “Gemeenten weten van de meeste ondernemers wie er doorgaan, uitbreiden of over een aantal jaar stoppen met hun bedrijf. Dit is nodig om te bepalen aan welke eisen agrariërs moeten voldoen. Houden ze er voor 2013 mee op, dan hoeven deze ondernemers geen extra ammoniakmaatregelen te nemen. Willen ze na 2013 nog even doorgaan, dan mogen ze dat tot 2020 doen als ze een aantal beperkte maatregelen nemen. Bijvoorbeeld in het bedrijfsmanagement of door minder dieren te houden. Dit zijn maatregelen die minder investeringen vergen dan de technische aanpassingen die bedrijven die doorgaan en/of uitbreiden na 2020 moeten nemen. Voor deze ‘blijvers’ zijn we strenger, omdat bij hen de echte milieuwinst is te behalen.”

Voortvarend

De agrariërs moeten soms forse investeringen doen om technische aanpassingen te realiseren. Er is een aantal moderne technieken op de markt, die kosteneffectiever zijn. Maar tot voor kort duurde het erg lang voordat zij konden worden toegepast. Daarvoor was eerst een meting nodig bij een proefstal, zodat de overheid een emissiefactor kon vaststellen. Sinds februari is het mogelijk om een aantal moderne technieken versneld toe te passen, doordat de overheid nu toestaat om, vooruitlopend op de metingen, met voorlopige emissiefactoren te werken. “Daarmee komen we agrariërs tegemoet en verbreden we het draagvlak om maatregelen te nemen.”

Extra tijd

Het afgelopen jaar zijn er twee wijzigingen doorgevoerd in het Actieplan Ammoniak. Aanvankelijk kregen ondernemers die willen stoppen tot 2016 de tijd om de poorten te sluiten. Onlangs hebben zij er vier jaar bijgekregen. “We vonden het uit milieuoogpunt verantwoord om deze beperkte groep veehouders extra tijd te gunnen.”

De tweede wijziging is de datum waarop agrariërs die doorgaan en/of uitbreiden een vergunningaanvraag moeten indienen. Aanvankelijk moest dit voor 2011 gebeuren, nu is de deadline

verschoven naar 1 juli aanstaande. “Omdat ondernemers meer tijd nodig hadden voor het indienen van de bedrijfsontwikkelingsplannen, hielden ze te weinig tijd over om een vergunningaanvraag voor eind december 2010 voor te bereiden en in te dienen. Deze agrariërs hebben een halfjaar extra gekregen.”

Vergunningen en meldingen

Gemeenten zijn momenteel druk bezig met de behandeling van vergunningaanvragen voor de te nemen maatregelen. Straks volstaat echter een melding voor de meeste veehouders. Onlangs is hierover een voorpublicatie verschenen in de Staatscourant. Klitsie verwacht dat deze wijziging van het Activiteitenbesluit eind 2011 in werking treedt. De vraag rijst hoe het bevoegd gezag hiermee moet omgaan. “In de voorpublicatie staat wie een vergunning nodig heeft en wie een melding. De gegevens die ‘melders’ moeten overleggen, zijn nagenoeg dezelfde als vergunningplichtige bedrijven. Het bevoegd gezag kan met deze bedrijven afspreken dat zij vóór 1 juli 2011 de benodigde gegevens in de vorm van een vergunningaanvraag verstrekken. Zodra de vergunningsplicht is omgezet in een meldingsplicht kan de gemeente de aanvraag als een melding afhandelen.”

Handhaving

Als de vergunningen en meldingen gereed zijn, moeten de handhavers aan de slag. De werkgroep Actieplan Ammoniak schrijft hiervoor een handreiking en organiseert dit jaar voorlichtingsbijeenkomsten. Klitsie wijst op het belang van handhaving: “Met het Actieplan hebben veehouders extra tijd gekregen om de vereiste ammoniakmaatregelen te nemen. Het is dan ook logisch dat de handhaving daarna strikt is voor wie dan zijn zaak nog niet voor elkaar heeft.”

Vragen aan de helpdesk

RWZI's en vergunningen

Wanneer zijn rioolwaterzuivering-installaties (RWZI's) vergunningplichtig?

RWZI's worden in artikel 1 van de Waterwet gedefinieerd als zuiveringstechnisch werk. Per 1 januari 2011 kent het Activiteitenbesluit in §3.1.2a algemene regels voor RWZI's. De uiteindelijke lozing in het oppervlaktewater is nog vergunningplichtig op grond van de Waterwet, maar ook hiervoor zullen op termijn algemene regels worden opgenomen. Deze voorschriften staan in hoofdstuk 3 van het Activiteitenbesluit en zijn dus van toepassing op alle inrichtingen, vergunningplichtig of niet. Als een RWZI uitsluitend stedelijk afvalwater zuivert, dat via het gemeentelijk rioelstelsel wordt aangevoerd, is geen Omgevingsvergunning nodig en valt de inrichting volledig onder het Activiteitenbesluit, naast de watervergunning.

Veel RWZI's voeren echter ook andere activiteiten uit die aan het zuiveringsproces gerelateerd zijn. Daardoor worden ze vergunningplichtig. Zo is slibvergisten volgens het Besluit omgevingsrecht (BOR) een vergunningplichtige activiteit. Slibindikking en mechanisch ontwateren valt wel onder de algemene regels. Het is ook zeer gebruikelijk dat afvalwater met tankwagens wordt aangevoerd. Soms is dit gewoon stedelijk afvalwater uit het gemeentelijk riool, dat vanwege een reparatie is weggepompt en nu per as naar de RWZI wordt afgevoerd. In de zin van de Wet milieubeheer zamelt de RWZI hiermee afvalstoffen in, die vervolgens in de inrichting verwijderd worden. En dat is volgens het BOR een vergunningplichtige activiteit. De hele grote RWZI's kunnen ook nog te maken hebben met een Omgevingsvergunning beperkte milieutoets. Dat is een toestemming vooraf of een inrichting zich op die locatie mag vestigen.

Woonboten en geluid

Verandert recente jurisprudentie de positie van woonboten in de Wet geluidhinder?

Nee, woonboten worden nog steeds niet als geluidsgevoelig object in het kader van de Wet geluidhinder aangemerkt. Dit blijkt uit een recente uitspraak van de Raad van State (201004504/1/M2) in het kader van de Wet geluidhinder.

In andere recente uitspraken van de Raad van State (200908871/1/H1 en 200905090/1/H3) worden woonboten in het kader van de Woningwet bouwvergunningplichtig als zij door middel van stalen beugels aan meerpalen zijn verankerd. Daaruit kan beredeneerd worden dat woonboten als woningen kunnen worden beschouwd en daarom geluidsgevoelig zijn. Gezien de eerstgenoemde uitspraak zal deze bescherming van woonboten tegen geluidshinder in het ruimtelijke spoor echter niet via de Wet geluidhinder moeten plaatsvinden. Hiervoor is nog steeds de Wet ruimtelijke ordening de juiste weg, in het kader van een goede ruimtelijke ordening.

Nader (bodem)onderzoek

Kunnen gemeenten nog steeds een nader (bodem)onderzoek eisen bij een (bouw)vergunning nu de ModelBouwVerordening van de VNG is aangepast met de inwerkingtreding van de Wabo?

Ja, maar niet op grond van de aanpassing van de ModelBouwVerordening. Daarin is de mogelijkheid om een nader (bodem)onderzoek te eisen geschrapt. Dit heeft overigens niets met de komst van de Wabo te maken. Maar omdat de ModelBouwVerordening met de inwerkingtreding van de Wabo wel moest worden aangepast, is dit daarin meegenomen.

Op grond van artikel 8 lid 4 van de Woningwet (Ww) kunnen gemeenten een bodemonderzoek eisen. In de praktijk worden de eisen hieraan vaak gelijk gesteld met een nader (bodem)onderzoek op grond van de Wet bodembescherming (Wbb). Echter, op grond van de Wbb kunnen alleen provincies en bevoegd gezag gemeenten een nader (bodem)onderzoek eisen. De niet Wbb-bevoegd gezag gemeenten hebben deze bevoegdheid niet en nooit gehad en moe(s)ten afstemmen met de provincie. Artikel 8 lid 4 Ww is niet gewijzigd. Hierdoor kan dus nog steeds een onderzoek of nader (bodem)onderzoek worden geëist. Ook in de Ministeriële Regeling Omgevingsrecht (MOR) en Besluit omgevingsrecht (BOR) wordt gesproken over 'onderzoek' en is het vragen van een nader (bodem)onderzoek niet expliciet uitgesloten. Op grond van artikel 2.22 Wabo is het ook nog mogelijk aan de omgevingsvergunning extra voorschriften te verbinden.

Agenda

Schakeldag 2011, dinsdag 7 juni

Ruim 500 deelnemers bezochten afgelopen najaar de Schakeldag, dé dag om informatie te verzamelen over actuele onderwerpen op het vakgebied van ruimtelijke ordening en milieu. De deelnemers waardeerden het evenement met een mooie 7,5. Reden te meer om in 2011 weer een Schakeldag te organiseren.

De laatste tijd is er een sterke ontwikkeling richting integraliteit en samengaan van functies en kennis. Integraal werken: kans en uitdaging! Dit thema zal tijdens de Schakeldag in veel sessies aan bod komen en er wordt een special georganiseerd. Wat betekent het voor u? Het antwoord hierop vindt u op de Schakeldag, dus zorg dat u er bij bent en reserveer 7 juni in het NBC Nieuwegein nu alvast in uw agenda!

➔ Zie voor meer info: www.schakeldag.nl en ook het korte bericht over de Schakeldag op pagina 2

Verschenen

Afwegingskader voor akoestisch rapport

Eist het bevoegd gezag vaak een akoestisch rapport? Veel bedrijven denken dat wel. Sterker nog, ze zijn van mening dat het bevoegd gezag soms ten onrechte een akoestisch onderzoek oplegt. In hun ogen wordt geen duidelijke onderbouwing gegeven wanneer wel en wanneer niet een akoestisch onderzoek nodig is. Op de website ondersteunt Kenniscentrum InfoMil het bevoegd gezag in het maken van de juiste afweging, zodat niet vaker dan noodzakelijk een akoestisch onderzoek wordt gevraagd. Het afwegingskader op onze website beschrijft per wettelijk beoordelingskader wanneer het bevoegd gezag akoestische gegevens kan vragen.

➔ Het afwegingskader is te vinden op www.infomil.nl/infomilnieuws

Wijzigingen NeR

Per januari 2011 zijn deze wijzigingen en aanvullingen verwerkt in de NeR:

- De oplegnotitie bij de BREF Op- en overslag (§3.5): voortaan moet in bepaalde gevallen ook aan de BREF Op- en overslag worden getoetst bij vergunningverlening aan niet IPPC-installaties.
- De oplegnotitie bij de BREF Voedingsmiddelen en zuivel (§3.5).
- De Bijzondere regelingen B1 Suikerfabrieken en B2 Productie van zetmeel en zetmeelderivaten zijn ingetrokken.
- Diverse stoffen zijn ingedeeld of heringedeeld in NeR bijlage 4.5.

Het jaartal vanaf wanneer moet worden getoetst aan de VR-waarde (verwaarloosbaar risico) in plaats van aan de MTR-waarde (maximaal toelaatbaar risico) is gewijzigd van 2011 in 2012.

Factsheets maatregelen fijn stof compleet

In 2010 is onderzoek uitgevoerd naar maatregelen tegen diffuse stofemissie bij bewerkingen. In dit kader zijn factsheets bewerken opgesteld, analoog met de factsheets op- en overslag uit 2009. De factsheets bewerken zijn sinds januari 2011 te vinden op de website van InfoMil. Hiermee zijn de factsheets compleet. De NeR verwijst naar de factsheets op- en overslag en bewerken. Deze factsheets geven inzicht in diverse mogelijkheden om diffuse stofemissie te reduceren. Per bedrijf zijn verschillende combinaties van maatregelen mogelijk. De factsheets geven vergunningverleners en bedrijven handvatten om de optimale combinatie van maatregelen voor de betreffende situatie te bepalen.

➔ www.infomil.nl/infomilnieuws

Colofon

InfoMil Nieuws verschijnt viermaal per jaar via een gratis abonnement. InfoMil maakt onderdeel uit van divisie NL Milieu en Leefomgeving van het Agentschap NL.

De divisie NL Milieu en Leefomgeving stimuleert de realisatie van duurzame ambities door het verbinden van partijen, de toetsing aan milieuwetgeving en met financiering, informatie en advies. Aanvragen en adreswijzigingen uitsluitend schriftelijk doorgeven. Overnemen met bronvermelding is toegestaan.

Redactieadres

NL Milieu en Leefomgeving
InfoMil Nieuws
Postbus 93144 | 2509 AC Den Haag
E-mail: info@infomil.nl
www.agentschapnl.nl/infomil

Oplage 5.800 exemplaren. ISSN 1570-4319
Publicatienummer: 1NFO1101